

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

BRÂNDEȚE
CU
EDUCAȚIE

DEBORAH CARLISLE
SOLOMON

Copiii știu cel mai bine

CUM SĂ CREȘTI UN COPIL ÎNCREZĂTOR
ȘI CAPABIL DUPĂ METODA RIE®

Fotografii de
BARROW DAVIS-TOLOT

Traducere de
AURORA IRIMIA și ALINA SANDU

 UNIVERS

Kovach, Beverly, și Denise Da Ros-Voseles. *Being with Babies: Understanding and Responding to the Infants in Your Care*, Gryphon House, 2008. <http://www.rie.org/product/being-with-babies>.

Kovach, Beverly, și Susan Patrick. *Being with Infants and Toddlers: A Curriculum That Works for Caregivers*, LBK Publishing, 2012. <http://www.rie.org/product/being-with-toddlers>.

Petrie, Stephanie, și Sue Owen (ed.), *Authentic Relationships in Group Care for Infants and Toddlers – Resources for Infant Educators (RIE): Principles into Practice*, Jessica Kingsley, Londra, 2005. <http://www.rie.org/product/authentic-relationships>.

Pikler Institute, *Unfolding of Infants' Natural Gross Motor Development*, Resources for Infant Educators, 2006. <http://www.rie.org/product/unfolding>.

Roche, Mary Alice (ed.), *Emmi Pikler, 1902-1984, Sensory Awareness Foundation Bulletin 14*, iarna 1994, Sensory Awareness Foundation, Mill Valley, CA. <http://www.rie.org/product/pikler-bulletin-14>.

Vander Zande, Irene, 1, 2, 3... *The Toddler Years*, Santa Cruz Toddler Care Center, Santa Cruz, CA, 1995. <http://www.rie.org/product/1-2-3-the-toddler-years>.

Cuprins

<i>Introducere</i>	7
1. Metoda RIE	19
2. Acasă cu nou-născutul	45
3. Îngrijirea copilului	69
4. Somnul	115
5. Libertatea de mișcare	143
6. Joaca	169
7. Învățarea limitelor	213
8. Copiii mici	243
9. Pe măsură ce copilul și familia cresc	267
10. Îngrijirea copilului	283
11. Sprijin pentru părinți	297
<i>Postfață</i>	305
<i>Mulțumiri</i>	309
<i>Resurse</i>	315

și probleme specifice care fac parte din viața de zi cu zi alături de un copil mic și sugerează soluții. De-a lungul cărții, părinți și educatori din cadrul RIE își împărtășesc gândurile și cunoștințele despre metoda Educaring. De reținut că nu sunt precizate vârstele bebelușilor și ale copiilor mici specifice pentru rostogolire, ridicarea în șezut, târât și mers. Magdei nu-i plăcea să fixeze vârste pentru aceste evenimente, deoarece voia să-i încurajeze pe părinți să aprecieze ceea ce face copilul lor, în loc să-l evalueze și să-l compare cu presupusa normă.

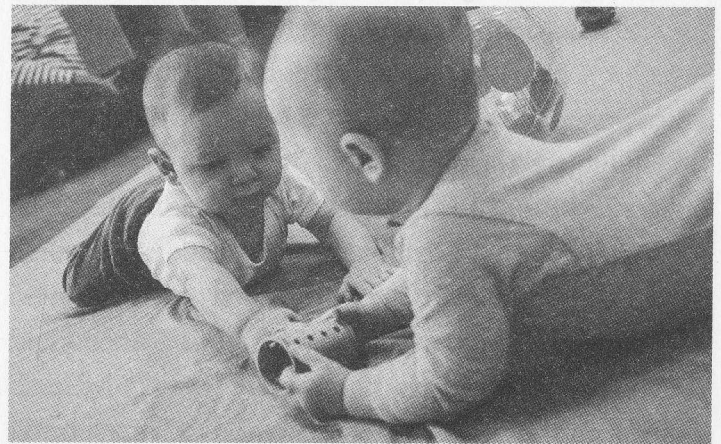
Dacă, după ce citiți cartea de față, veți hotărî că vreți să faceți anumite schimbări în felul în care vă îngrijiți copilul, vă sugerez să începeți cu unul sau două principii sau idei ale RIE și să le puneți în practică pentru un timp, până când copilul dumneavoastră se va simți confortabil cu ele. O mulțime de schimbări făcute simultan pot fi copleșitoare pentru părinți și îl pot dezorienta pe copil, așa că luați-o încet. Nu-i nici o grabă. La urma urmei, e abia începutul unei relații de o viață.

Sper că veți descoperi, ca și mine, cum vă poate ajuta metoda Educaring să vă cunoașteți mai bine copilul, să deveniți un părinte mai încrezător și să descoperiți mai multă bucurie în acest rol. A fi martor la dezvoltarea competenței, a încrederii de sine și a potențialului unui copil poate fi cea mai mare plăcere pentru un părinte. Este un dar extraordinar să ai o relație plină de respect, cooperare și iubire cu copilul tău.

1. Metoda RIE

Scopul nostru este să-i ajutăm pe părinți să învețe să trăiască alături de bebeluși, apoi de copiii mai mari și totodată să-i lase pe aceștia să trăiască. O asemenea cunoaștere nu poate fi „predată”. Învățarea de durată este un proces lent. Trebuie să se producă organic – lăsând să treacă destul timp pentru ca semințele înțelegerii să încolțească, să crească, să înmugurească și să dea roade.

– MAGDA GERBER, *Dear Parent*

Metoda RIE

Dacă intrați la un curs de îndrumare RIE pentru relația cu copiii mici sau într-o familie care a adoptat metoda RIE, veți găsi o zonă împrejmuțită care a fost creată ca spațiu sigur în care să se joace copiii. Pentru cei mai mici, un covoraș ferm și subțire făcut din spumă poliuretanică, acoperit cu o pânză de bumbac, a fost plasat pe podea sau pe covor pentru a asigura o suprafață de joacă lipsită de riscuri și curată. Încălțăminte este interzisă atât pentru adulți, cât și pentru copii.

La cursurile RIE, părinții stau în jurul perimetrului sălii pe pernuțe sau pe scaune de podea, cu copiii în brațe. Când ajung la curs, părinții și copiii petrec un timp de tranziție obișnuindu-se să stea împreună în spațiul cel nou. Părinții vorbesc încet despre cum și-au petrecut săptămâna și îi pot cere coordonatorului de la RIE îndrumări în privința unor probleme care au apărut de la ultimul curs. Când un copil își manifestă interesul de a sta pe covor, ca să fie lângă ceilalți copii și lângă obiectele de joacă, părintele îl pune pe spate pe covor sau copilul se mișcă singur spre podea ca să exploreze.

Obiectele de joacă aranjate în cameră sunt simple; nu au modele încărcate sau desene strălucitoare. Nu veți găsi cele mai noi jucării la modă care promet să fie distractive și educaționale. Obiectele nu sclipesc. Nu scot sunete decât dacă un copil le lovește de podea sau de un alt obiect. Pentru un adult, aceste obiecte de joacă pot părea de-a dreptul plictisitoare. Iar unele dintre ele – paharele de măsurare și strecurătorile – nu sunt cumva din dulapul din bucătărie?

Pentru copiii mici, există șervețele de bumbac și doar câteva obiecte din diverse materiale care să poată fi bătute în gură și mușcate, cum ar fi capacele de metal, mânerul de protecție din silicon și inelele de lemn. Pentru copiii care se târăsc, există și alte obiecte, cum ar fi paharele de lemn, metal sau plastic sau mingile cu proeminențe sau netede, făcute din bumbac, cauciuc sau plastic. Pentru cei mai mari, cărora le place adesea să adune și să sorteze lucruri, există găleți și boluri.

După momentul de acomodare, coordonatorul RIE le cere adulților să stea un timp fără să vorbească, observând în tăcere. În afară de bolboroselile, găngurelile și îngânările copiilor, de sunetele scoase de ei când fac un efort și de posibila ciocnire a obiectelor, în sală domnește liniștea în cele vreo douăzeci de minute cât adulții își observă copiii. Observă cum Eli, în vârstă de șase luni, merge de-a bușilea prin sală pentru a ajunge la strecurătoare de plastic plină cu bile. Cum Adrianna stă întinsă

pe spate, morfolind un inel de lemn, iar Aidan se repede și i-l ia. Miles și Keesha stau în șezut pe covoraș, față în față. Miles ia un păhărel de metal și, un timp, el și Keesha și-l dau unul altuia. Apoi Miles o lovește cu el în cap pe Keesha, iar ea începe să plângă. Părinții rămân la locul lor, în timp ce coordonatorul se apropie de copii și îi spune lui Miles: „Keesha e supărată. Dacă vrei să trântești paharul, trântește-l de podea“. Îi mângâie ușor pe cap pe amândoi copiii, spunând: „Încetișor. Ușurel“.

Când perioada de observare structurată se încheie, coordonatorul poate întreba: „Ce ați observat la copilul dumneavoastră sau la copilul altcuiva? Ce ați observat la dumneavoastră înșivă?“.

Tatăl lui Eli spune: „Eli a ochit strecurătoare din partea cealaltă a sălii și s-a străduit din greu să ajungă la ea. Era atât de bucuros când a ajuns acolo și a pus în sfârșit mâna pe ea. Trebuie să lucrez la propria mea nerăbdare, pentru că uneori vreau să-i dau eu pur și simplu lucrurile“.

Mama Adrianei spune: „Când Adrianna stătea întinsă pe spate, jucându-se cu inelul, m-am îngrijorat când Aidan s-a târât până la ea. Dar apoi am observat că pe ea nu părea s-o deranjeze deloc, iar când el i-a luat inelul pur și simplu s-a uitat în jur după altceva cu care să se joace. Asta m-a surprins“.

Mama lui Miles spune: „Când v-ați apropiat și ați spus: «Keesha e supărată», Miles chiar a părut să asculte. Ați

adus o prezență calmă care i-a ajutat pe amândoi copiii să se liniștească”. Mama Keeshei spune: „Primul meu instinct a fost să mă duc și s-o alin pe Keesha. Dar ea nici nu s-a uitat la mine. I-ați oferit lucrul de care avea nevoie”.

Observația este o formă de artă. Nu e un lucru pe care majoritatea oamenilor să-l poată face cu ușurință, dar când sunt încurajați învață să se destindă și să se bucure de el. Părinții pot începe să se relaxeze și să vadă cum evoluează copilul lor, în loc să considere că trebuie să fie cauza sau catalizatorul pentru dezvoltarea lui. Observația este o situație benefică pentru toată lumea, deoarece este eliberatoare atât pentru părinte, cât și pentru copil. Oamenii vin la RIE pentru că sunt curioși după ce au văzut un copil mai independent, care se comportă mai calm în lume, și se întrebă: „Cum de este acest copil așa?”. Toți își doresc să aibă un copil mai puțin solicitant. Nevoia de a face mai puțin este răsplata de la capătul tunelului. După ce soțul ei a asistat la un curs RIE, o femeie a spus: „Ce i-ați făcut soțului meu? E alt om”.

– Elizabeth Memel, colaborator RIE

La cursuri, părinții își observă copiii, ajung să aprecieze tot ce fac aceștia și să aibă încredere în capacitatea naturală a copilului de a depăși cu bine marile etape de dezvoltare. Învățând să se stăpânească, în loc să intervină repede pentru a-i salva pe copii sau a le rezolva problemele, părinții sunt adesea surprinși să vadă cât de competenți pot fi copiii lor. Cu timpul, exersând,

părinții devin mai încrezători în aptitudinile lor, iar copiii devin încrezători, independenți și capabili, și unii, și ceilalți simțind plăcerea de a fi împreună fără a urmări vreun interes.

Când soția mea, Natasha, mi-a povestit despre RIE, am zis: „Stai așa, vrei să plătesc ca să stau într-o cameră cu alți părinți și copii și să mă uit la Billy cum merge de-a bușilea? Asta pot să fac și acasă”. Dar apoi am învățat cu adevărat să mă opresc și să observ.

– Jeremy Aldridge

TEORIA ATAȘAMENTULUI

Atașamentul sau teoria atașamentului se referă la legătura care se dezvoltă între un copil și persoana care are grijă de el – cel mai adesea, mama sau tatăl lui. Natura relației de atașament constă, în principal, în receptivitatea plină de sensibilitate oferită de părinte copilului și în calitatea de ansamblu a interacțiunilor dintre copil și părinte. În atașamentul trainic, părintele îl ajută pe copil să învețe să se liniștească singur și totodată încurajează explorarea independentă a copilului și se bucură de ea. A învăța când să țină aproape și când să ofere libertate este o aptitudine de care părinții au nevoie de-a lungul întregii vieți a copilului. Abordarea genială a Magdei ne-a

ajutat să vedem lumea din punctul de vedere al copilului și ne-a arătat modalități practice de a reacționa cu grijă și respect față de copii.

METODA EDUCARING

Magda Gerber spunea că „ar trebui să educăm în timp ce îngrijim și să îngrijim în timp ce educăm” și a creat termenii *Educarer* și *Educaring* pentru a descrie modurile în care se împletesc îngrijirea și educația¹. Ea ne-a arătat că activități de îngrijire intimă precum schimbarea scutecelor, îmbrăcarea, baia și hrănirea sunt nu doar oportunități de clădire a unei relații, ci și oportunități de învățare. Abordarea ei se bazează pe un set de principii fundamentale ale RIE care stau la baza oricărei relații părinte-copil.

Principiile RIE

Pe lângă respect și autenticitate, șapte principii fundamentale ale RIE formează baza metodei Educaring. Ele sunt introduse în acest capitol și detaliate pe parcursul cărții. Nu este vorba de un set rigid de principii care trebuie impuse și respectate cu perseverență, ci mai degrabă pot constitui niște indicatoare pentru a vă ajuta să

¹ Gerber, *Dear Parent*, p. 1.

construiți o relație plină de respect cu copilul dumneavoastră. Aceste principii vă vor ajuta să răspundeți cu încredere la inevitabilele provocări parentale care vor apărea. Părinții care practică metoda Educaring descoperă cât de flexibilă este și remarcă adesea că le face rolul de părinte mai ușor și mai plăcut. Metoda Educaring îi învață pe părinți să creeze o viață mai armonioasă și mai liniștită acasă, cu copiii lor. Și cine nu vrea așa ceva? Iată principiile RIE, exact cum le-a scris Magda.

1. Încrederea fundamentală în capacitatea copilului de a fi un inițiator, un explorator și de a învăța singur.

„Un copil învață mereu. Cu cât ne amestecăm mai puțin în procesul natural de învățare, cu atât putem observa mai bine cât de mult învață copiii tot timpul”¹.

Când ai încredere în competența copilului tău, te poți relaxa, poți să fii sigur că el te va anunța când are nevoie de tine și că nu este nevoie să-l împingi de la spate, să-l stimulezi sau să-l înveți pentru ca el să aibă o dezvoltare bună, deplină și fericită. Acest gen de încredere se formează cu timpul, pe măsură ce-ți observi copilul pentru a-l cunoaște mai bine, a-i înțelege indiciile și a-i remarca interesele. Toți copiii sunt de la natură curioși și au o motivație interioară. Nu au nevoie de noi să-i instruiem

¹ Gerber, *Dear Parent*, p. 11.

sau să-i învățăm. Dați-i copilului ocazia de a descoperi și a încerca lucruri de unul singur și dați-i timpul de care are nevoie pentru a se dezvolta în ritmul lui. Pot exista momente în care vă simțiți nerăbdător și îngrijorat, dar încrederea în capacitatea naturală de dezvoltare a copilului va fi benefică pentru amândoi.

2. Un mediu care să-i ofere copilului siguranță fizică, stimulare cognitivă și susținere emoțională.

„În contrast cu ceea ce cred mulți oameni, o cameră închisă este o cameră sigură, care le dă copiilor libertatea de a se mișca și a explora într-un mediu sigur și familiar”¹.

Magda a definit spațiul sigur drept unul în care, dacă ai rămâne încuiat în afara casei pentru mai multe ore, la întoarcere ți-ai găsi copilul flămând, supărat și având nevoie să i se schimbe scutecul, dar nevătămat. Un spațiu sigur îți permite să te relaxezi pe deplin, știind că nu trebuie să fii în alertă pentru a garanta siguranța copilului. De asemenea, îi oferă copilului libertatea de a explora totul în zona lui de joacă, fără să te audă spunând: „Nu pune mâna pe aia. Nu te urca acolo. E periculos”. Oferiți-i copilului un spațiu sigur – o cameră separată sau o zonă îngrădită –, fără riscuri. Biblioteca este bine fixată de perete? Copilul ar putea să se cațare pe canapea

¹ Gerber, *Dear Parent*, p. 159.

și să cadă după ea? Dacă da, copilul nu este în siguranță singur în acel spațiu. Zona de joacă trebuie să fie sigură, astfel încât și părinții, și copilul să aibă de câștigat – copilul să poată explora liber, iar părinții să se poată relaxa știind că nu există nici un pericol potențial.

Un mediu stimulator din punct de vedere cognitiv oferă oportunități de explorare și învățare cu obiecte de joacă adecvate dezvoltării. Un borcan de plastic cu un capac de deșurubat este adecvat pentru un copil de 1-2 ani, dar ar fi o provocare prea dificilă pentru unul mai mic. Mingile pot fi distractive pentru un copil care se târăște sau pentru unul care poate recupera mingea când se rostogolește, dar nu sunt potrivite pentru un bebeluș care încă nu se târăște și nu are capacitatea de a urmări singur mingea.

Într-un mediu care oferă susținere emoțională, copilul poate să se relaxeze și să aibă încredere că veți fi capabil să-l sprijiniți emoțional când are nevoie de unul dintre părinți. Se poate bucura de explorarea independentă și poate iniția interacțiuni jucăușe în timp ce îi apreciați joaca și vă delectați cu ea.

3. Timp pentru joacă neîntrerupt.

„Cu cât întrerupem mai puțin, cu atât copiii își dezvoltă mai ușor o durată mai mare a atenției”¹.

¹ Gerber, *Dear Parent*, p. 67.